

BUŠOVICKÝ ZPRAVODAJ

Číslo – vánoční speciál

rok 2012

www.busovice.cz

Z obsahu:

1. Úvodní slovo
2. Nabídka kulturních akcí v roce 2013
3. Vánoční povídání
4. Adventní čas v Drážďanech

Vážení spoluobčané,

rok se s rokem sešel a je tu opět čas, který je naplněn řadou očekávání, rozjímání i vánočním shonem. Jestliže čtete tyto řádky, tak pravděpodobně neskončil svět, jak podle některých interpretací předpovídali staří Mayové. Na 21. prosince 2012 totiž vychází poslední cyklus mayského kalendáře, po kterém již nic nenásleduje. Není to ovšem tak, že by neexistující civilizace oznámila konec světa, spíše je zřejmé, že po tomto starém kalendáři začne věk jiný, nový, obnovený...

Staří Mayové nepojímali čas tak, jako jej pojímá moderní člověk, nepřemýšleli o tom, že směřujeme od určitého bodu v minulosti k neznámému bodu v budoucnosti, vnímali čas jako určitý cyklus, kdy po určitém období uzrál čas na to, aby staré pořádky byly zbořeny, člověk se osvobodil a odpoutal od svých minulých činů i chyb, a začal přemýšlet a žít v čase novém, jiném. Toto pojetí může být pro nás právě ve vánočním období poučné, inspirující i osvobozující. Právě v čase vánoc můžeme sami přemýšlet o tom, jak se vypořádat s minulostí, jak se odpoutat od starostí, které nás provázely v loňském roce. V čase vánočním můžeme vše, co nás trápí odhodit za hlavu a těšit se na nový čas, nový rok, nové naděje. Vánoční čas je i obdobím, kdy si promítáme, co se nám v předchozím roce povedlo, z čeho jsme měli radost, kdy jsme pociťovali okamžiky štěstí, kdy jsme se cítili spokojeni. Štěstí člověka spočívá právě v umění být spokojen. Míru spokojenosti si však určuje každý sám a je na něm, zda si nevystaví laťku příliš vysoko. Nemějme od sebe i svých blízkých přehnaná očekávání, abychom nebyli zbytečně zklamáni z toho, pokud se vše nepodaří naplnit tak, jak jsme si plánovali. Pokusme se, alespoň o vánocích, vychutnat si přítomný okamžik, pozapomenout na minulost a netrápit se budoucností. Naučme se – alespoň v čase vánoc - radovat se z každodenních věcí, netěšit se jen na ty věci, které jsou pouze v našich plánech a snech.

Přejeme vám, aby letošní vánoce byly pro vás časem, kdy se na chvíli zastavíte a zamyslíte nad tím, co je v životě opravdu důležité, co nás činí šťastnými a spokojenými. Možná přijdete na to, že to nejsou ani tak kupy dárků pod stromečkem, perfektně naklizený byt nebo dvacet druhů cukroví, důležité o vánocích je to, že jsou si lidé jaksí blíže, že připouštíme, že je možné zvolnit své pracovní tempo, i že je možné si vychutnat přítomný okamžik, který má ve vánočním čase své osobité kouzlo.

Užijte si vánoční čas, přejeme vám poklidné svátky a pohodový vstup do Nového roku 2013.

Redakční rada a Obec Bušovice

Akce v roce 2013:

I v příštím roce bude Obecní úřad Bušovice zajišťovat pro naše občany různé kulturní akce a zájezdy do divadel a za krásami naší vlasti. A nebude zapomenuto ani na naše nejmenší. Podrobný rozpis akcí s termíny konání budou zveřejněny v jarním čísle bušovického zpravodaje.

V tomto čísle informujeme o akcích, které musí být připraveny s předstihem, proto pokud vás osloví, neváhejte a přihlaste se na Obecním úřadu Bušovice, a to nejpozději **do 10. ledna 2013.**

26. – 27. dubna 2013

Zájezd na jarní Floru Olomouc

Programem zájezdu bude mimo jiné exkurze ve výrobním podniku Starorežná v Prostějově a sobota bude věnována výstavě Flora Olomouc.

Cena pro 1 účastníka: 600,- Kč (v ceně je zahrnuto ubytování, polopenze a vstupy).

8. června 2013

Zájezd pro děti na exkurzi do České televize

Programem bude návštěva v České televizi a poté návštěva Pohádkové země v Pičíně.

Cena pro dospělého účastníka: 150,- Kč

Děti do 15 let zdarma.

Pokud budou ze strany občanů návrhy na různé akce, rádi je uvítáme a bude se snažit je zrealizovat.

Plesy v roce 2013:

11. ledna 2013 – Myslivecký ples

1. února 2013 – Hasičský ples

2. února 2013 – Dětský maškarní bál

22. února 2013 – Včelařský ples

Plesy se uskuteční vždy od 20,00 hodin a dětský maškarní bál od 14,00 hodin v kulturním sále v Bušovicích.

Vánoční čas

Advent

znamená doslova "příchod". Byl dobou očekávání příchodu Mesiáše na svět. Tato přípravná doba na Vánoce zahrnovala prvé čtyři neděle církevního roku před Štědrým dnem. Byla to doba postní - střídmost v jídle a pití, intenzivní zbožné rozjímání, zákaz zábav, tance a zpěvu. Přesto se o adventu konaly četné lidové obřady a zvyky, které postní zásady porušovaly.

4. prosinec – svatá Barbora

Nechtěla se zřici víry ke křesťanství, byla mučena a nakonec jí setnul hlavu vlastní otec. Patří mezi čtrnáct svatých pomocníků. V předvečer svátku chodila po domech děvčata a dávala dětem sladkosti. Od 19. století lidé řezali v tento den třešňové větvičky "barborky" a dali je do vody. Dívky pojmenovaly větvičky jmény chlapců a věřily: "Která větvička vykvete první, toho chlapce si vezmu za muže." Jinde počítaly kolikátý den větvička rozkvete, aby určila měsíc, který bude v příštím roce nejšťastnější. Rozkvetla-li pátý den, pak nejšťastnější měl být měsíc květen.

6. prosinec - svatý Mikuláš

Legenda praví, že jeden muž se dostal do takových dluhů, že mu nezbývalo než prodat své tři dcery do nevěstince. Když se o tom dozvěděl Mikuláš, vrazil otevřeným oknem tři noci za sebou peníze na splacení dluhů a dokonce dal tolik, že zbylo i na věno všem třem dcerám.

Svátek svatého Mikuláše je tedy od středověku spojován s vírou v bohatství. V české tradici se mikulášská nadílka odbývala vždy v předvečer světce svátku. S tímto svátkem se konaly i mikulášské trhy, kde se prodávalo pečivo z marcipánu a figurky čertů ze sušených švestek. Na vesnici chodil svatý Mikuláš, anděl a čert. Uložil hospodáři, aby dobře pečoval o děti a učil je bázni Boží. Potom obdaroval děti sušeným ovocem, cukrovinkami a hospodář dal Mikulášovi do pokladničky peněžní dárek.

24. prosinec - Štědrý den

Slavnostní štědrovečerní večeře začala po východu první hvězdy, kdy končil adventní půst. Lidé věřili v tento den na mnoho pověr. U štědrovečerní večeře nesměl být lichý počet stolovníků. Bylo několik chodů jídel: kuba, čočková polévka, hubník. Teprve v 19. století se stal vánočním pokrmem kapr. Jídla muselo být na stole tolik, aby se každý nasytil a ještě zbylo (bylo to zárukou hojnosti v příštím roce). Část pokrmů se dávala dobytku, kladla ke kořenům stromů a sypala do studně. První vánoční Betlém vznikl v roce 1562 v Alpách a rozšířil se do celé Evropy. Zdobení vánočních stromečků byl zvyk ještě z dřívější doby. Později se pod něj dávaly dárky, čeledi připravovala dárky hospodáři a hospodář zase pro čeledíny a děvečky. Štědrý den byl vhodný pro předvídaní budoucnosti: Děvčata pouštěla na potoce skořápky s malými svíčkami. Přes rameno házela střevec ke dveřím a kam ukazovala špička, tím směrem byl její vyvolený ženich. Po večeři se rozkrajovala jablka a podle tvaru jaderníku se usuzovalo, jaký bude příští rok.

25. prosinec - Boží hod vánoční

Toho dne se narodil v prostých jesličkách v chlévě nedaleko města Betléma Ježíš Kristus - spasitel lidstva. Na Boží hod vánoční měli věřící zbožně rozjímat, podle lidové víry se nesmělo pracovat, neustýlala se ani lůžka a někde dokonce zavazovali dobytku hubu, aby přežvykováním neznesvěcoval tento den.

26. prosinec - svatý Štěpán

Tento den byl dnem koledníků. Stal se společenskou událostí, tradičním zvykem konaným pro radost i zábavu. Koledování začalo už na Štědrý den a pokračovalo na svatého Štěpána a v různé podobě až do Tří králů. V 19. století chodili koledníci s malým betlémem a velkou hvězdou na hůlce.

31. prosinec - svatý Silvestr

Protože teprve během středověku se sjednotil konec roku na 31. prosinec, do té doby nebyl žádný významnější zvyk. Teprve později se zařadil do cyklu lidových oslav. Lidé navštěvovali kostel, aby poděkovali za všechno dobré, co bylo v uplynulém roce. Někde očekávali s modlitbou příchod nového roku, jinde provázelo tento den bujaré veselí. Často se podávala podobná jídla, jaká se podávala při štědrovečerní večeři. S tímto dnem byly spojovány také pověry, například ta, že všichni se smáli tomu z rodiny, který vstal nejpozději. A také, že hospodyně nesměla nechat sušit prádlo na šňůře, protože se věřilo, že by v příštím roce byl v domě oběšenec.

1. leden - Nový rok

Přirozeným mezníkem pro počítání času a pravděpodobně nejstarším počátkem kalendářního roku byl zimní slunovrat. Římané původně počítali nový rok od 1. března. Roku 153 před naším letopočtem nastoupil jako počátek nového roku 1. leden. K Novému roku se také vztahují pověry. Například ta, že co člověk bude dělat na Nový rok, bude dělat po celý rok, proto se lidé snažili vyhnout ten den nepříjemnostem a hádkám. Dále, pokud na Nový rok bude mít člověk v kapse peníze, bude je mít po celý rok. A také ta, že dobré znamení bylo, když do domu jako první host vstoupil někdo mladý - dítě, dívka, mládenec, naproti tomu stará žena přinášela smůlu. Ženy ten den nesušily prádlo, aby se v příštím roce neousoužily. Nic se nesmělo vynášet ze stavení ven, protože by to určitě v příštím roce chybělo. Do vánočky se zapekl jeden hrášek, a kdo ho našel, ten měl celý rok štěstí.

6. leden - Tři králové

Když se narodil v Betlémě Ježíšek, chodili k němu s dary lidé. Z Dálného východu přišli s dary i tři mudrci. Přinesli zlato, kadidlo a myrhu. Od 12. století jsou uváděna i jejich jména Kašpar, Melichar a Baltazar a jsou známá ze zkratky "K + M + B" psaná spolu s letopočtem svěcenou křídou nad dveře stavení. Divadelní hry o narození Krista a příchodu Tří králů byly mezi lidmi velmi oblíbené. Některé verše převzali malí koledníci a obcházeli domy. Měli papírovou korunu a bílé košile přepásané stuhou, provazem nebo šátkem. Jeden z nich měl začerněné tváře. Svátkem Tří králů končil cyklus vánočních svátků a toho dne se obvykle odstrojoval vánoční stromeček.

Co je to vrkoč?

Vrkoč je vlastně předchůdcem dnešního vánočního stromku. Vrkoč býval tím nákladnější a rozmanitější, čím byla dívka bohatší. Dívka, která vrkoč pekla a zdobila, ho totiž dávala chlapci, který se jí líbil. Základem vrkoče je pletenec z těsta na vánočku.

Ze tří pramenů upleteme cop (staročesky vrkoč). Cop upravíme do kruhu, potřeme rozšlehaným vejcem a upečeme. Na tři nebo čtyři špejle navlečeme sušené ovoce - švestky, křížaly z jablek nebo hrušek, případně rozinky, želé, ořechy... Špejle zapícheme do vrkoče a spojíme ve středu jedním jablíčkem. Délka špejlí závisí na velikosti upečeného věnečku (asi 15 cm). Jablko dozdobíme párátky, nebo špejlemi se sušeným ovocem, napučeným hrachem, cukrovím a pečenými ozdobami. Vrkoč mohou doplňovat větvičky chvojí a stužky.

Historie vánočního stromku

Vánoční stromky měly ochrannou funkci. Ozdobené větve rozdávali i koledníci. Podle tradice a taky podle první zmínky se stromek také zavěšoval nad štědrovečerní stůl, ovšem špičkou dolů.

Tradice zdobení stromku, jak ji známe dnes, pochází z německých měst. Zpočátku nebyl zdoben svícemi. Jedna z prvních zpráv o ozdobeném osvětleném stromku v místnosti je v brémské kronice z roku 1570. Nejdříve bychom jej našli v cechovních a řemeslnických domech. Do soukromých prostor začal pronikat až v polovině 17. století. V 19. století opouští německé prostředí. Ujímá se nejprve ve městech, poté na venkově, většinou ho přijímají dříve protestanté než katolíci. Katolická církev považovala zpočátku zdobení stromů za pohanský zvyk. V mnohém měla pravdu. Germánské kmeny prý tak kdysi o zimním slunovratu uctívaly boha Wotana. Podobně i Keltové ozdobenými stromky či větvemi uctívali boha Slunce.

V Česku nemá vánoční stromek dlouhou tradici. Poprvé jej postavil pro své přátele v roce 1812 ředitel pražského Stavovského divadla Jan Karel Liebich na svém libeňském zámečku. Nový zvyk se však začal prosazovat jen pozvolna, a to až ve 40. letech 19. století v bohatých pražských měšťanských rodinách. Na vánočních trzích se sice začaly prodávat z Německa dovezené umělé stromečky vyřezané z kartonu nebo tenkých prkének, ale kupující o ně nejevili příliš veliký zájem. Více se ujaly živé stromečky, smrčky, jedličky nebo májky ozdobené sladkým pečivem, perníkem a především ovocem – jablky nebo hruškami, mandlemi či rozinkami. Zřejmě roku 1860 se na stromečku v Čechách poprvé rozsvítily lojové svíčky.

Do venkovských stavení pronikaly ozdobené vánoční stromečky ještě pomaleji. Až do první světové války bývala v mnoha domácnostech pouze ozdobená smrková nebo jedlová větev.

Na náměstí ve městech se často umísťují velké vánoční stromy. Poprvé tento byl Strom republiky postaven na brněnském Náměstí svobody spisovatelem Rudolfem

Těsnohlídkem. Pohnula ho k tomu událost, kdy s přáteli našli v zimě, v roce 1919, v bílovickém lese, prochládlé děvčátko. Tento prožitek ho zasáhl natolik, že se o vánocích v roce 1924 rozhodl vztyčit na náměstí strom, a pod ním uspořádat sbírku na pomoc všem opuštěným dětem.

Jedním z nejslavnějších českých vánočních stromů byl 24 metrů vysoký smrk z Beskyd, který ozdobil o Vánocích 1999 vatikánské Svatopetrské náměstí.

Vánočka

má dlouhou historii a udržela se v oblibě až do dnešní doby. První zmínka o vánočce je z 16. století a za dlouhá léta prošla drobnými proměnami. V minulosti byla pojmenována jako húska nebo calta a někde se v Čechách dodnes setkáváme s nejrůznějšími pojmenováními - pletenice, pletanka, štědrovice, štědrovečernice, štricka, štrucla, žemle, ceplík. Dříve vánočku

řemeslníci - pekaři od péct doma sami. První vánoček měl dostat urodilo hojně obilí. štědrovečerní večere Štědrém večeru dávali byl zdravý a

mohli péct pouze cechovní 18. století si je začali lidé z doma upečených hospodář, aby se mu Velká vánočka se na závěr rozkrájela. Někde z ní o po krajíčku dobytku, aby neškodily mu zlé síly.

Zhotovit vánočku nebylo a není jednoduché, a proto se při přípravě těsta, pletení a pečení vánočky udržovaly různé zvyky, které měly vánočce zajistit zdar. Hospodyně měla zadělávat v bílé zástěře a šátku, neměla mluvit, při kynutí těsta měla vyskakovat vysoko do výšky. Dávným zvykem také bylo zapékání mince. Kdo ji při krájení našel, měl jistotu, že bude zdravý a bohatý po celý následující rok. Připálená nebo natržená vánočka věštila nezdar.

Ingredience: 3 hrnky polohrubé mouky, 9 lžic cukru, 1/8 másla, 1 polévková lžice droždí, 1/2 hrnku mléka, 1 žloutek, špetka soli, vanilkový cukr, citrónová kůra, muškátový oříšek, badyán, 3 lžice rozinek, 3 lžice mandlí, vajíčko na potření.

Postup: Do vlažného mléka rozdrobíme droždí, přisypeme 1 lžici cukru, zaprášíme hladkou moukou a necháme v teple vykynout. Do mísy nasypeme mouku, 8 lžic cukru, vanilkový cukr, špetku soli, citronovou kůru, nastrohaný muškátový oříšek, žloutek, nastrohaný badyán, přilijeme vykynutý kvásek a prohněteme. Nakonec přidáme vychladlé rozehráté máslo a vše zpracujeme. Když se těsto nelepí ke stěnám mísy, přisypeme omyté rozinky, oloupané krájené mandle a těsto ještě prohněteme. Utvoříme v míse hladký bochánek, poprášíme jej moukou a necháme přikrytý kynout na teplém místě (při větším množství těsta i přes noc). Vykynuté těsto rozdělíme na vále na 9 dílů a upleteme vánočku. První vrstvu pleteme ze čtyř pramenů, druhou ze tří a třetí vrstvu ze dvou pramenů. Pergamenový papír potřený tukem položíme na plech a na něj postupně vrstvíme prameny vánočky. Chvilku necháme na plechu dokynout. Před vložením do trouby ještě potřeme rozšlehaným vajíčkem a posypeme nasekanými mandlemi. Nakonec vánočku propíchneme u obou krajů i uprostřed špejlemi, aby se vrstvy těsta při pečení nezbortily. Pečeme zvolna asi 45 minut.

Adventní zájezd

Krásný adventní čas si užili někteří naši spoluobčané, kteří se v sobotu 8. prosince 2012 zúčastnili zájezdu s názvem „Kouzlo saského adventu“.

Návštěva Míšeňské porcelánky, zámku Moritzburg s výstavou „Tři oříšky pro popelku“ byla jen malým zamyšlením nad nadcházejícími svátky. To právě kouzlo Vánoc dýchlo na účastníky na vánočních trzích v Drážďanech.

Vánoční punč, svařák nebo saské klobásky a výborný kari guláš si nenechal ujít snad nikdo.

I na příští adventní čas bude pro naše občany připraven nějaký ten „oříšek“.

Míšeňský porcelán

zámek Moritzburg

Vánoční trhy v Drážďanech

Krásné Vánoce!

Bušovický zpravodaj, vydává Obecní úřad Bušovice, ev. č. MK ČR E 11115

Redakční rada: Klausová Vlasta, Racková Jana, Struska Stanislav, Záhlava Lukáš, Ziková Tereza

Náklad: 300 výtisků

Informace a příspěvky na: tel.: 371781531, fax: 371781674, e-mail obecniurad@busovice.cz